

Долюк Т.С.

студентка,

Науковий керівник: **Мироненко М.Ю.**

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансів,

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

В період становлення ринкової економіки, країна особливо потребує створення ефективної інноваційної інфраструктури, удосконалення державного регулювання й економічного стимулювання суб'єктів господарювання. Проте, стійке покращення економічної кон'юнктури неможливе без підвищення норми вкладень в основний капітал та нематеріальні активи, використання державно-приватного партнерства як раціональної форми залучення приватного капіталу для реалізації державної політики в галузі інновацій.

Державно-приватне партнерство – співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами – підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому цим Законом та іншими законодавчими актами [1, ст.61].

Закон України «Про державно-приватне партнерство», яким визначено організаційно-правові засади взаємодії державних партнерів із приватними та основні принципи державно-приватного партнерства формує нові підходи до співпраці держави, органів місцевого самоврядування та приватного бізнесу у реалізації інфраструктурних проектів, які є важливими для розвитку економіки, забезпечення належного рівня життєдіяльності суспільства, підвищення якості життя громадян. Вдосконалення механізму державно-приватного партнерства набуває особливої вагомості в умовах обмежених бюджетних можливостей і наявності фінансової нестабільності в економіці та може стати ключовим чинником і двигуном економічного реформування в Україні. Ось тому, дана тема є актуальною і науковими дослідженнями з вирішення проблем застосування механізмів державно-приватного партнерства в Україні займалися відомі науковці. Ю.С. Вдовенко, І.М. Сараєва, М.Ю. Авксентьєв, Н.О. Полянська, Г.Ф. Боднар та інші.

У сучасних умовах функціонування економіки України розвиток державно-приватного партнерства набуває актуального значення як інструмент антикризового управління. Серед існуючого різноманіття досвідів, рекомендацій, порад щодо впровадження механізмів державно-приватного партнерства є доцільним розглянути використання його потенціалів в пошуках відповідей на виклики сьогодення в якості дієвого інструмента

антикризових заходів, гуманізації наслідків кризи, формування бази після кризового зростання.

Серед можливих напрямків впровадження антикризових заходів через залучення державно-приватного партнерства найбільш ефективними вважаємо напрямки конструктивних перебудов в інноваційній та інфраструктурних сферах національної економіки. Адже, як засвідчують публічні заяви високопосадовці України упродовж 2014 року, створення сприятливих інституційних умов для формування державно-приватних партнерств є одним з пріоритетів діяльності уряду з огляду на потребу залучення ресурсів бізнесу для розбудови інфраструктури країни. Зокрема, про це згадувалось на прес-конференції для української делегації з державно-приватного партнерства у Туреччині, яка відбулась 7 жовтня 2014 року, а саме про це наголошував голова Дніпропетровської обласної ради Євген Удод: «Зараз Україна опинилась перед вибором: продовжувати брати кредити, або налагодити державно-приватне партнерство. Нам треба створити такі умови, за яких інвестор не на словах, а на справі був партнером держави, як це, наприклад, зробила Туреччина. Тут працюють за досить простою, але дієвою схемою: за тендером визначають інвестора, який за власні або кредитні кошти будує об'єкт, експлуатує його 20-30 років, за які об'єкт повністю окуповує себе та передає державі. Таким чином, держава, витрачаючи нуль бюджетних коштів, отримує від інвестора щомісячний платіж, і, в результаті, готовий інфраструктурний об'єкт.»

Аналізуючи розвиток державно-приватного партнерства в інноваційній сфері, слід мати на увазі, що така співпраця здійснюється в різних формах. Найбільш традиційною і поширеною слід вважати контракт на виконання, постачання товарів і послуг, робіт для суспільних (державних і муніципальних) потреб. Ефективна співпраця в рамках даної форми передбачає розробку розгалуженого контрактного права і створення відповідної інфраструктури держзакупівель. Прикладом успішного впровадження даної форми державно-приватного партнерства можуть служити США [3, ст. 146].

На жаль, інноваційно-інвестиційна діяльність в Україні переважно сконцентрована в низькотехнологічному секторі промисловості та фінансово-банківському секторі, а також лише в деяких регіонах і дуже слабо зорієнтована на більш широке застосування в економіці і в суспільстві науково-технічних знань. Відсутність системної повноти в інноваційному розвитку економіки та суспільства в цілому нівелює зусилля, які прикладаються для цього в окремих інноваційно більш активних галузях і регіонах, залишає невикористаним немалий потенціал, який криється у всіх суб'єктах господарської діяльності. Тому існує необхідність в ініціюванні процесу широкого впровадження інноваційних програм розвитку у всіх галузях, регіонах, на підприємствах і установах поряд з програмами випереджального інноваційного розвитку в пріоритетних напрямках економіки. Для створення реальних програм і забезпечення успіху їх реалізації передбачається: провести технологічний аудит з метою оцінки вихідного стану інноваційного розвитку на рівні всіх суб'єктів економічної

діяльності незалежно від форми власності, надати професійну допомогу тим суб'єктам економічної діяльності, які її потребують, створити розгалужену мережу організацій-посередників для надання на ринкових засадах всебічної допомоги підприємствам і установам (особливо малим і середнім) у розгортанні інноваційної діяльності. На початковій стадії такі організації-посередники повинні отримувати державну фінансову підтримку. Для підприємств, які бажають вперше розпочати інноваційну діяльність, необхідно створити механізм державної фінансової підтримки на умовах пільгових субсидій, а в окремих випадках – безоплатності [2, ст. 197].

Залишаючись достатньо новим явищем, державно-приватне партнерство в Україні повинно стати інституціональним інструментом оновлення спільного виробництва на підставі об'єднання активів держави з інвестиційними, управлінськими та іншими ресурсами приватного сектору. Технічно відстала та зношена інфраструктура (автомобільні та залізничні дороги, морські та аеропорти, системи централізованого тепло-, водопостачання та відведення) потребує значних фінансових вкладень та застосування новітніх технологій, що держава в умовах фінансово-економічної кризи самостійно не здатна забезпечити. Відповідно, основною мотивацією держави для реалізації проектів на умовах державно-приватного партнерства є обмеження бюджетних ресурсів, а також відсутність достатнього досвіду держави ефективного управління об'єктами громадської інфраструктури в ринкових умовах.

Список використаних джерел:

1. «Про державно-приватне партнерство»: Закон України. № 40 від 16 жовтня 2012 р.: прийнятий на шостій сесії Верховної Ради України 16 жовтня 2012р. – 61 с.
2. Про Рекомендації парламентських слухань на тему «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів» // Постанова Верховної Ради України від 21.10.2010 № 2632-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Винницький Б. Досвід та перспективи впровадження державно-приватних партнерств в Україні та за кордоном / Винницький Б., Лендшел М., Онищук Б., Сегварі П. – К.: «К.І.С.», 2008. – 146 с. – С. 30.